Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

4-йил чиқиши
27 ФЕВРАЛЬ 1969 й
ПАЙШАНБА
№ 49 (813).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

● *Номзодларимиз*

ИШОНЧ

Канида Юнусованн 3-босмахонада танимайдиган одам йўқ. Каттадан-кичик уни иззат-ҳурмат қилади. К. Юнусова бундан саккиз йил муқаддам босмахонага линотипчи бўлиб келган эди. Ўзининг меҳнатсеварлиги, сидқидилдан меҳнат қилиши туфайли коллективнинг таҳсинига сазвор бўлди. У ойлик планларини муттасил 110—120 процент қилиб адо этмоқда.

Канида опа жамоат ишларида ҳам актив қатнашади. Бундан олдинги сайловда у Тошкент шаҳар Советига депутат қилиб сайланган эди, депутат сифатида сайловчиларнинг ишончларини оқлади. Шунинг учун ҳам босмахона ишчи ва хизматчилари яқинда шаҳар Совети депутатлигига унинг номзодини кўрсатишди.

ЎЗ ВАҚТИДА

Бу йилги қиш пойтахт авиаторларини ҳам бир мунча қийнаб қўйди. Қорнинг бетиним ёғиши авиаторлар йўлига кўпинча тўғаноқ бўлиб туради.

Ҳавонинг бу инжиқликларига қарамай, пойтахт авиаторлари ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаб, халқ хўжалиги юкларини ўз вақтида белгиланган манзилга элтиб бермоқдалар.

Беш йилликнинг тўртинчи йили дастлабки икки ойида Ўзбекистон пойтахтидан мамлакатимизнинг турли шаҳарларига 70 мингдан ортиқ йўловчи, 1500 тоннадан зиёд почта, 750 тоннадан кўпроқ халқ хўжалик юклари жўнатилди.

ДОҲИЙ ҲАМШАҲАРЛАРИ ИЗИДАН

Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини меҳнатда муносиб ютуқларни қўлга киритиш билан кутиб олиш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида «Ташсельмаш» заводи ишчи ва хизматчилари, инженер-техник ходимлари ҳам яхши натижаларга эришмоқдалар.

Завод коммунистлари ўзларининг сиёсий активлигини ҳам тинмай оширмоқдалар. Завод қошидаги икки йиллик марксизм-ленинизм асослари мактабининг тингловчилари доҳий юбилейи шарафига бир қатор вазифаларни бажаришни мақсад қилиб қўйдилар. Пропагандист завод бош пайвандчиси В. Н. Убогович тингловчиларга ўзининг В. И. Ленин бўлган жойларга қилган сафар таассуротларини сўзлаб бериш билан бирга барча коммунистларни Ульяновск шаҳри коммунистларининг ажойиб ташаббусини қўллаб-қувватлашга чақирди.

Доҳий ҳамшаҳарлари шонли юбилейга В. И. Лениннинг асарларини ўрганишдек олижаноб ишни ўзларининг ўқув программаси билан бир вақтда олиб бормоқдалар.

Машғулотда сўзга чиққан коммунистлардан план бўлими бошлиғи З. Смирнова, асбобсозлик цехининг токари Н. Епифанов, слесарь Т. Зоиров ўртоқлар ульяновсклик коммунистларнинг бошлаган ажойиб ташаббусини кенг маъқулладилар ва тингловчиларни ҳам бунга эргашишга чақирдилар.

Машғулотдан кейин бўлган йиғилишда барча тингловчилар бу ташаббусни маъқулладилар.

Йиғилишда қабул қилинган қарорни завод партия комитети маъқуллади.

«Нима қилмоқ керак», «Давлат ва революция», «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари», «Ёшлар союзининг вазифалари», «Империализм капитализмнинг юқори босқичидир» каби В. И. Ленин асарларини тингловчилар ўзларининг «зачет»лари деб белгилаб олдилар. «Зачет» топширишни 1969 ва 1970 йилларнинг 5-20 апрель кунларида ўтказишга қарор қилинди.

А. АШУРОВ,
«Ташсельмаш» заводи ишчиси.

Тошкент электротехника заводи коллективининг учдан икки қисмини меҳнатсевар ёшлар ташкил этади.

СУРАТДА: шу корхона 6-йиғув-монтаж цехининг ёш зарбдор ишчиси Борий Симхаев электр бошқарув пульти блокларидан бирини монтаж қилаётир. М. Нуриддинов фотолари.

● *Бугун тикувчилар маданият саройида*

БОЛЬШЕВИК БИЛАН УЧРАШУВ

Яқинда тикувчилар маданият саройида кекса большевик, Ленин билан бир неча бор гаплашишга муяссар бўлган П. И. Сударс билан учрашув кечаси ўтказилди.

П. И. Сударс инқилоб кунлари ҳақида, доҳийнинг ажойиб фазилатлари тўғрисидаги хотираларини йиғилганларга сўзлаб берди. Ёшлар кекса большевикнинг ҳикоясини қизиқиш билан тингладилар ва мароқли суҳбат учун унга миннатдорчилик билдирдилар.

МЕҲНАТ ЭСТАФЕТАСИ ТОПШИРИЛДИ

Кеча кечқурун Сарой жуда гавжум бўлди. Бу ерда «Қизил тонг» тикувчилик фирмасидан ва 2-«Авторемзавод» ишчиларидан вакиллар йиғилишди. Кечада тикувчилар меҳнат эстафетаси китобини тантанали равишда «Авторемзавод» вакилларига топширдилар.

Иккала корхона вакилларидан сўзга чиққанлар ишдаги ютуқ ва камчиликлар ҳақида, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини кутиб олишга тайёрланаётган муносиб меҳнат совғалари ҳақида гапирдилар.

Кеча охирида йиғилганларга сарой ҳаваскорлари ижросида концерт қўйиб берилди.

ШОДИЁНА АРАФАСИДА

Шу кунларда Саройда халқаро хотин-қизлар байрамига тайёргарлик қизиб кетди. Бу кунга атаб махсус концерт программаси тузилди. Байрам арафасида эса тикувчилар тантанали кечага йиғиладилар. Бунда корхонанинг илғор ишчиларига мукофотлар ва фахрий ёрлиқлар топширилади.

ДОИМ ГАВЖУМ

1-автомобиль ремонти заводи клубида жойлашган 26-сайлов участкасидаги агитпункт оқшом тушиши билан кишилар билан жуда гавжум бўлади. Ана шу агитпункт мудири, коммунист Ю. Ф. Рабинович шундай деди:

— Биз ишимизни сайловчилар ўртасида тарғибот ва ташвиқот ишларидан бошладик. Улар ўртасида совет сайлов системасининг жаҳондаги энг демократик система эканлиги, Советларга сайлов ўтказишнинг Низоми кенг тушунтирилди. Бундан ташқари халқаро аҳвол тўғрисида лекция ўтказилди. Лекция охирида «Балтика депутати» деган бадиий фильм кўрсатилди.

Агитпунктга ташриф буюраётганлар В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаб ташкил этилган китоблар кўргазмасини ҳам зўр қизиқиш билан томоша қилмоқдалар.

Октябрь революцияси номидаги Тошкент тепловоз вагон ремонти заводи пўлат қуйиш цехининг энг яхши ишчилари А. Аликберов (чапда) ва Г. Руденко ўртоқлар ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаб, коллектив ҳурматини қозонмоқдалар. Улар зиммаларидаги топшириқни доимо ошириб адо этиб, беш йиллик тўртинчи йили топшириқларини шараф билан бажариш учун ғайрат-ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар. И. Глауберзон фотоси.

ДЎСТЛИК МАКТУБИ

Бугун

пойтахтимиздаги республика илмий-техника ахбороти ва пропагандаси институтининг нашри — «Янги техника» журнали номига Арманистон ССРнинг Сарьяз шаҳридан мактуб келди. Унда Сарьяндаги пахта тозалаш заводи коллективи институтнинг мазкур номдаги журналига обуна бўлганлиги маълум қилинади. Дўстларнинг обунасига мувофиқ «Янги техника» журналининг бу йилги дастлабки сонлари юборилади.

Ҳозирги кунда мамлакатимизнинг турли шаҳарларида журналнинг 25 мингга яқин обуначиси бор.

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР

Республика илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар студияси ўз маҳсулоти билан республикамизда гина эмас, балки ундан ташқарида ҳам машҳур. Унинг турли анжуманлар, халқ тантаналари, спорт мусобақаларини акс эттирувчи ленталари тарихий ҳужжат сифатида ҳам қимматлидир.

Яқинда студияда «Ип газламалар» деб номланган рангли, илмий-оммабоп фильм устидаги иш ниҳоясига етказилди. Фильмда пахтадан тайёрланувчи матоларнинг вужудга келиши, турли сифатлари, ундан тикилган хушбичим, содда кийимлар намойиш этилади. «Большой театр— Тошкентда», «Осиё ва Африка ёзувчилари анжумани», «Осиё ва Африка мамлакатлари кинофестивали» қисқа метражли фильмлари ҳам яқин кунлар ичида экранга чиқарилади.

В. Котиков ва В. Смирнов Свердловск қурилиш-монтаж поездининг пешқадам монтажчилари. Улар шу кунгача бешта олти қаватли бино қурилишида иштирок этганлар. Ю. Бутусов фотоси.

ЎҚУВЧИЛАР КОНЦЕРТИ

Содиқов номли музика мактаби ўқувчилари кеча Крупская номидаги кутубхона китобхонлари олдида ўз маҳоратларини намойиш этдилар. Надежда Константиновна Крупская туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган бу концерт кеча жуда қизиқарли ўтди. Кечанинг расмий қисмида қишлоқ хўжалик институти доценти О. И. Подольский, мактабнинг химия ўқитувчиси С. Логвиненко ва бошқалар Надежда Константиновнанинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида гапирдилар.

● ***В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги олдидан***

ЯНГИ МАРРАЛАР САРИ

ЯКУН ЯСАЛДИ— ВАЗИФА АНИҚЛАНДИ

Куйбишев райони Ўзбекистон пойтахтидаги энг йирик районлардан биридир. Бу ерда мамлакат халқ хўжалигининг эҳтиёжлари учун зарур бўлган турли маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Булар — кабель ва трактор прицеплари, экскаватор ва рўзғор холодильниклари, пахта тозалаш саноати учун ускуналар, лак-бўёқ буюмлари, консерва маҳсулотлари ва граммпластинкалар, пахта толаси ва трикотаж тикув буюмлари, мармар ва бошқа оммавий эҳтиёж учун зарур маҳсулотлардир.

Куйбишев райони меҳнаткашлари беш йилликнинг уч йили топшириғини муваффақиятли бажариб, халқ хўжалигига планга қўшимча 23850 минг сўмлик саноат маҳсулоти тайёрлаб берди.

Фақат 1968 йили планга қўшимча 1700 минг сўмлик кабель маҳсулотлари, 292 тонна лак ва бўёқ, 1417 тонна металл конструкциялари, 2856 тонна юқори навли ун, 674 минг шартли банка консерва, 12 минг дона трикотаж ва тикув буюмлари, 32 тонна пахта толаси ишлаб чиқарилди.

Район рационализаторлари беш йиллик хазинасига 1,5 миллион сўм ҳисса қўшдилар.

Ўтган йили саноат корхоналарининг коллективлари 63 хил янги халқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ўзлаштиришди. «Э—304В» маркали экскаватор, «Оазис» холодильниги, «30 ВП» пахта тозалагич, «ДП—90» маркали жин машина, беш хил кабель, 8 хил устки трикотаж модели, икки хил бўёқ ва лак шулар жумласидандир.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасини экономикадаги барча звеноларга кириб боришини ўтган йилги энг асосий қадам деб ҳисоблаш керак. Ҳозир барча корхоналарнинг ярми янги усулда ишламоқда. Бу корхоналар маҳсулотни реализация қилишнинг 84 процентини қоплади.

Ўтган йили районда 31.5 миллион сўм капитал жамғарма ўзлаштирилди. «Ташавтомаш», экскаватор, «Ташкенткабель»; «Узбекхлопкомаш», лак-бўёқ; 1-ремонт-механика заводини реконструкция қилиш бўйича катта ишлар амалга оширилди. Қурувчилар 136,6 минг квадрат метр уй-жой қуришди.

Яқинда партия активи йиғилишида саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа муассасаларининг 1968 йилги ишига якун чиқарилди. Коммунистлар беш йилликнинг тўртинчи йили планини амалга ошириш юзасидан район меҳнаткашлари олдида турган вазифаларни аниқладилар.

Актив томонидан қабул қилинган социалистик мажбуриятда техника тараққиётининг янги марралари белгиланган. Унда Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан район ишчи, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг ватанпарварлик интилиши ўз ифодасини топган.

Г. МЕЛЬКУМОВ,
Ўзбекистон КП Куйбишев район комитети, саноат, транспорт ва алоқа бўлими мудири.

Куйбишев райони корхоналари ва ташкилотларининг социалистик мажбуриятлари

Доҳий туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, Куйбишев райони саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ва алоқа муассасаларининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, беш йилликнинг тўртинчи йили планини муддатидан олдин бажариш учун 1969 йилга қуйидаги социалистик мажбуриятни олдилар:

Маҳсулотни реализация қилиш йиллик давлат планини 1969 йилнинг 25 декабригача бажариб, планга қўшимча 3 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш, жумладан:

200 минг сўмлик кабель маҳсулотлари, пахта тозалаш заводлари учун 80 минг сўмлик технология ускуналари; 100 тонна лак-бўёқ маҳсулоти, 225 тонна пахта толаси; 900 та холодильник; 100 минг дона грампластинка; 950 тонна ун; 10 минг дона устки трикотаж; 490 минг шартли банка консерва ва бошқа маҳсулотлар.

Меҳнат унумдорлигини эришилган даражага нисбатан камида 4 процентга ошириш;

50 от кучига эга бўлган «Т-28Х4» трактори, «ОХБ-10М» пахта тозалаш машинаси, оғир юк ташийдиган прицеп, «2Е-52» радиаль-пармалаш станоги, чўктириладиган нефть насослари учун кабеллар комплекси, усти ўралган чидамли каротаж кабеллари, «Оазис-2» рўзғор холодильниклари, сувга чидамли бўёқлар, 15 хил кийим-кечак ва устки трикотаж ҳамда кўпгина бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш.

Тежамкорлик ва моддий-техник ва меҳнат ресурсларидан тежаб фойдаланиш учун курашиб 690 тонна қора металл; 170 тонна рангли металл; 2400 минг киловатт-соат электр энергияси тежашга эришиш.

Рационализаторлик ишларидан 120 минг сўмлик шартли фойда олишга эришиш.

Корхоналарни кадрлар билан таъминлаш мақсадида 1185 кишини ўқитиб, 1500 кишининг малакасини ошириш.

Биз Ҳамза райони саноат корхоналари, транспорт, қурилиш ва алоқа ташкилотлари коллективини социалистик мусобақага чақирамиз.

Куйбишев район партия активининг 1969 йил 21 февралдаги йиғилишида қабул қилинган.

Кабелчилар аҳди

«Ташкенткабель» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш ҳамда доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олишга ҳисса қўшиш мақсадида қуйидаги мажбуриятларни қабул қилдилар:

маҳсулот реализация қилиш планини 200 минг сўмга ошириб бажариш;

шаҳар телефон кабелларини тайёрлайдиган иккита поток-автомат линияни тайёрлаш ва фойдаланишга топшириш;

қишлоқ хўжалик ходимларига дала ишларини бажаришга оталиқ ёрдами кўрсатиш.

«Томкабель» ва «Амуркабель» заводи коллективларини социалистик мусобақага чақириш.

Механизация эвазига

«Главстройиндустрия» га қарашли 1-ремонт-механика заводи коллективи кўп меҳнат талаб қиладиган иш жараёнларини механизациялаштириш, ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш билан бирга қуйидаги мажбуриятларни олди:

◆ Транспорт роликларини механизация ёрдамида йиғадиган участка ташкил этиш ва бу участкада модернизациялашган гидропресс ўрнатиш;

◆ Юқори иссиқликда ишлов бериладиган деталлар ва қаттиқ қотишмаларга электроэрозия усулида ишлов беришни ўзлаштириш:

◆ Табиий газ ёрдамида шестерналарни тоблаш:

◆ 2 Е-52 моделли радиаль ўйиш станокларни ва 3 ПТ-40-206 моделли оғир юк элтадиган прицеплар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш.

◆ Металл конструкцияси цехи корпусининг биринчи навбат қурилишини тамомлаш.

Коммунистик меҳнат учун бошланган социалистик мусобақани тобора авж олдириб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига «Коммунистик меҳнат заводи» деган шарафли номни олишга эришиш.

«Узбекхлопкомаш» чўққилари

Машинасозлар 1969 йили 1968 йилдагига нисбатан маҳсулот ишлаб чиқаришни 10.8 процент кўпайтиришга қарор қилишди.

◆ Меҳнатни ташкил қилиш методларини яхшилаш, механизация процессларн, НОТни ва илғор техникани ишлаб чиқаришга жорий қилиш ҳисобига ўтган йилдагига нисбатан меҳнат унумдорлигини 9.1 процент ошириш;

◆ Экспорт ва кооперация қилинган маҳсулотлар етказиш планини шу йилнинг 15 декабригача бажариш;

◆ «ОХБ-10М» маркадаги тозалагичларни серияли ишлаб чиқаришни ўзлаштириб, қуйиш-қотириш конвейерини жорий қилиш;

◆ НОТ нинг олтита планини ишлаб чиқаришга жорий қилиш ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқариш вақтини 42,5 минг норма соатга камайтириш;

◆ Завод территориясини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш завод атрофида 350 дарахт, 6 минг кўчат ўтказиш.

◆ Андижондаги «Коммунар» заводи коллективи билан социалистик мусобақани давом эттириш.

Техника—мададкор

Лак-бўёқ заводида 1969 йилга қабул қилинган янги социалистик мажбуриятда қуйидагилар кўзда тутилади:

◆ Меҳнат унумдорлигини планга нисбатан бир процент ошириш.

◆ Планга қўшимча 100 тонна лак-бўёқ маҳсулотлари ишлаб чиқариш.

◆ Электр цехида НОТ плани ишлаб чиқаришни ниҳоясига етказиб, 3-транспорт цехида НОТ планини жорий қилиш.

◆ Янги сув эмульсион бўёқлари (ПВА-27-А) ишлаб чиқаришни ўзлаштириш; хлорли каучук асосида химиявий чидамли эмалларни жорий қилиш:

◆ 8-цехда айланма печга қўрғошин ташлашни механизациялаш.

Конвейерда—«Оазис-2»

Тошкент рўзғор холодильниклари заводи коллективи қарор қилди:

◆ Маҳсулотни реализация қилиш планини шу йилнинг 25 декабригача бажариб, йил охиригача планга қўшимча 900 дона рўзғор холодильниклари чиқариш:

◆ Янги техникани ишлаб чиқаришга жорий қилиш планига асосан «Оазис-2» холодильниклари ишлаб чиқаришни ўзлаштириб, конвейер линияни ишга солиш;

◆ Боку холодильник заводи коллективини социалистик мусобақага чақириш.

Алоқачилар хизмати

Тошкент почтамти коллективи қарор қилди:

Аҳолига алоқа хизматини яқинлаштириш ҳамда шаҳар аҳолисига почта-телеграф алоқалари воситалари хизматини яхшилаш мақсадида пойтахтда 9 та алоқа бўлими, 5 та алоқа бўлимида шаҳарлараро алоқа очиш, конвертлар ва открыткалар сотадиган ярим-автоматлар сонини 200 тага етказиш:

Ҳар бир районда камида учтадан намунали алоқа бўлими ташкил этиш, бу алоқа бўлимларини барча алоқа воситалари билан жиҳозлаш, почта ва телеграммаларни етказиб беришда механизацияни жорий этиш.

Устки трикотаж маҳсулотлари кўпаяди

Устки трикотаж фабрикаси коллективининг 1969 йилга қабул қилган социалистик мажбуриятида қуйидагилар кўзда тутилади:

◆ Планга қўшимча 10 минг дона устки трикотаж буюмлари ишлаб чиқариш;

◆ 5 та янги моделни ишлаб чиқаришга жорий қилиш;

◆ Тежалган калава ҳисобига қўшимча 3 минг дона трикотаж буюмлари тайёрлаш.

Меҳнатда пешқадамлар

Қалбдаги нур

ЛАВҲА

Узун хонада уч йигит суҳбатлашиб ўтирарди. Улардан бири кенг кўкракли, жуссадор. Сочлари ҳадеб пешонасига тушиб кетаверганидан қўли билан ҳар замонда тараб қўяди. Яна бири қуюқ қора қош, қора кўз йигит. Унинг чеҳраси мулойим ва қувноқ эди. Бўйдоргина учинчи йигит эса уларнинг гапига жим қулоқ соларди.

— Автоматик реле-чи, у эсингиздан чиқдими?

— Ҳа, реле ҳам бор-а, айтгандай, — деб жавоб берди жуссадор йигит.

— У нима ўзи? — сўрадик биз. Савол жуссадор йигитга қарата айтилган бўлса ҳам, қуюқ қошли йигит жавоб қайтарди.

— Генераторлар аввал қўл билан уланарди. Энди бўлса улар автоматик усулда релелар ёрдамида ишга туширилади, деб тез-тез гапирди у, катта подстанцияларда қисқа замикание — қисқа уланиш бўлиб қолса, дарров ток миқдори ўзгаради. Бу ўзгариш энди нур билан автоматик тарзда ёзиб олинади. Ёки бундай; бирор ерда уланиш бўлса ўша заҳоти унинг қаерда ва қайси соатда юз бергани автоматик қайд қилинади. Аввал уни қидириб бир-икки кун сарсон бўлардик.

— Буни ким кашф этган?

— Электр лабораторияси бошлиғи Виля Ефимович Шлахтер билан лабораториянинг катта инженери Озод Ҳошимовлар ўйлаб топишган.

— Ҳа, бу чиндан таҳсинга сазовор, — деб қўйди боядан бери жим ўтирган йигит.

Биз Шлахтерни шу куни учратмадик. У қаёққадир кетган экан. Озод Ҳошимовни йўқладик.

— Хўш, яна қандай қимматли ихтироларингиз бор?

— Бу биринчиси, — тортинибгина жавоб берди у.

— Биринчиси? Жуда яхши-ку.

— Спорт мастерига саломлар! — деди шу пайт ёнимизга келган қуюқ қошли йигит.

— Ҳа, Шавкат ака, смена тугадими? — деди унга жавобан Озод кулиб.

— Спорт мастери дедингизми?

— Ҳа. Янглишмасам бултур апрелда олдинг шекилли? — деди Шавкат Фармонов унга қараб.

— Махачқалада Бутуниттифоқ мусобақасида совринли ўринни олганим учун беришган, — Озод ерга қаради.

— Республика «Буревестник» командасида чемпион бўлганингчи? — Шавкат, буни нега яширасан, деган маънода унга ялт боқди.

— Арзимайди, — деди қимтиниб Озод.

— Биз рационализатор деб танишаётган кишимиз дурустгина спортчи ҳам чиқиб қолди. У ўз ишлари, изланишлари ҳақида қанчалик камтарона сўзласа, спорт соҳасидаги муваффақиятлари тўғрисида ҳам шундай севиниб, дилдан гапирарди. Ёш йигитни ижодкорлик ва спорт эҳтироси бирдай банд қилганига ажабланмаса бўлади.

...Озод ишлаётган лаборатория Тошкент ГРЭСига кўпгина янгиликлар берди. ГРЭСнинг асосий воситалари ҳисобланган генератор, трансформатор, подстанциялардан фойдаланишда лабораториянинг озмунча ҳиссаси бор, дейсизми? Биз ана шулар ҳақида узоқ суҳбатлашдик. Суҳбат орасида дастлаб хонада кўрганимиз жуссадор йигит кириб келди.

— Укажон, эртага вақтлироқ келгин-а, генераторларни бир кўздан кечирайлик.

Ўткир электр цехи бошлиғи экан. Бир неча дақиқа суҳбатимиз ТошГРЭСга бурилди.

— Эсимда, 1961 йили Ўзбекистон бўйича бир миллион 200 минг киловатт электр қуввати ишлаб чиқарилган эди. Ҳозир буни фақат ТошГРЭСнинг ўзи беряпти. Ана шундай катта даргоҳда ишлаш биз ака-ука учун жуда фахрли, деб қўйди, у. Ҳозиргача 12 блокдан 8таси ишга тушди. Москвада бултур ўтказилган Бутундунё энергетикларидан бир группаси Тош ГРЭСга келиб, 110 ва 220 киловаттли подстанцияларимизнинг жиҳозлари тоза, намунали, деб мақтаб кетишди.

Хонадан чиққанимизда, ГРЭСнинг кўкка бўй чўзган оппоқ ускуналари электр нурида ярқираб кўзга ташланарди. Ўткир нурлар узоқ-узоқларгача қоронғулик бағрини тилаб юборган эди. Подстанциялар атрофида ишчилар кўриниб қолади.

— Бояги қуюқ қошли йигит бошлиқ смена аъзолари улар, — деб изоҳ берди ака-ука.

ТошГРЭСдан узоқлашарканмиз, улкан нурхона ҳамон йўлимизни ёритиб турарди... Уйга келиб қўзиқорин нусха электр лампани ёқдиму, ака-ука Озод ва Ўткир Ҳошимовларни эсладим.

Ҳ. ИКРОМОВ.

Қизил байроқ «Ташсельмаш»да

«Ташсельмаш» заводига ана шу турдаги корхоналарнинг бутуниттифоқ социалистик мусобақасида тўққиз кварталдан буён сурункасига совринли ўрин бериб келинмоқда. Бу корхона ўтган йилнинг тўртинчи квартали якунларига биноан СССР Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги ҳамда машинасозлик корхоналари ишчилари касаба союзи марказий комитетининг биринчи пул мукофотини ҳамда кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлди. Коллектив ўтган йили В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақада қатнашиб, пландан ташқари 170 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга муваффақ бўлди, фойда олиш планини ҳам ортиғи билан бажарди, анчагина электр қуввати ва металл тежаб қолди. Пахта терадиган янги машиналарни ишлаб чиқаришга тайёргарлик кўриш соҳасида кўпгина иш қилинди.

Бутуниттифоқ мусобақасида «Ташавтомаш», Ўзбекистон трактор йиғиш ва «Кокандтекстильмаш» заводлари коллективларига учинчи мукофотлар берилди.

(ЎзТАГ).

Суратда: Республика статистика бошқармаси ҳисоблаш марказининг программ инженерларидан М. Маматова ва В. Беспамятников ўртоқлар электрон ҳисоблаш машиналари ёрдами билан мураккаб ҳисобларни ечмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

16 март — Маҳаллий Советларга сайлов

Муносиб номзодлар

Тошкент товар станциясининг юзлаб хизматчилари йиғилиб, шаҳар ва район Совети депутатлигига номзодлар кўрсатдилар.

Станция партия бюросининг секретари Абдуваҳобов сўз олади. У шаҳар Совети депутатлигига станциянинг энг яхши ишчиларидан бири, коммунистик меҳнат зарбдори У. Рўзматов номзодини кўрсатади. Ҳамза район Совети депутатлигига эса сигналчи А. Соколова, станция бошлиғи И. Содиқов ва район халқ контролининг раиси Ҳ. Камолов ўртоқларнинг номзодлари кўрсатилди.

Сайлов олди йиғилишига тўплан ган кишилар юқорида номлари зикр этилган кишиларнинг номзодларини якдиллик билан маъқулладилар.

КАТТА ИШОНЧ

Шу кунларда республикамиз жамоатчилиги маҳаллий Советларга бўладиган сайловларга қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Сайлов олди йиғилишларида халқимизнинг энг муносиб фарзандларини маҳаллий Советлар депутатлигига номзод қилиб кўрсатмоқдалар.

Ўзбекистон ССР фанлар Академияси Алишер Навоий номидаги Адабиёт музейи илмий ходимларининг яқинда бўлиб ўтган сайлов олди йиғилиши ҳам шу масалага бағишланган. Йиғилишни Адабиёт музейи партия ташкилотининг секретари Е. Ж. Жўраев очиб, сўзни филология фанлар доктори М. Юнусовга берди. М. Юнусов 218-сайлов округи бўйича Тошкент шаҳар Совети депутатлигига Адабиёт музейи директори филология фанлар доктори, профессор Х. С. Сулаймонов номзодини кўрсатди.

Йиғилишда сўзга чиққан филология фанлари кандидатлари С. Асқаров, М. Қодировалар М. Юнусов таклифини қизғин маъқулладилар.

М. ШОМУРОДОВА,

ҚИЗҒИН ТАЙЁРГАРЛИК

Чилонзор районидаги 18-сайлов участкасида иш қизғин. Бу ерда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаб ўтказиладиган ўқитувчилар конференциясига сайловчилар ҳам таклиф этилади. Бу конференция яқин кунлар ичида бўлиб ўтади.

Сергелидаги 7-сайлов участкаси қошидаги агитпункт тарғиботчилари ҳам сайловчилар ўртасида намунали иш олиб боришмоқда. Улар совет сайлов системаси, В. И. Ленин, коммунистик партия ҳамда халқаро аҳволга доир қатор суҳбатлар ўтказишди.

Октябрь районидаги 57-сайлов участкаси тарғиботчилари эса «Депутат халқ хизматкори», «Бизнинг социалистик сайлов», «Совет гражданларининг ҳуқуқ ва бурчлари» деган мавзуларда лекция ва суҳбатлар ўтказишди. Ҳозир бу ерда «КПСС XXIII съезди қарорлари амалда» деган темада кеча ўтказишга ҳозирлик кўрилмоқда.

ОЛАМ ТАНИЙДИ

Юбилярларимиз

Ҳозирги кунда геолог олимларнинг ҳисоблашларига кўра, Еримиз 5 миллиард ёшга кирди. Аслида бу ёш қандай қилиб аниқланган? Бу соҳада тошқотган ҳайвон ва ўсимликларнинг роли ва аҳамияти борми? Албатта бор. Отнинг ёшини озиқ тишларига қараб, дарахт ёшини кўндаланг кесимидаги халқалар сонини ҳисоблаш билан, инсонлар ёшини тандаги физиологик ўзгариш — соч-соқол оқариши, тиш тушиши юздаги ажинларга қараб ўлчанилса, Ер ёши аввало унинг қатламларида сақланиб қолган тошқотган ҳайвон ва ўсимликларни ўрганиш воситаси билан аниқланади. София Ҳамидовна ана шундай зарур ва ўз моҳияти билан катта илмий ишга ўз фаолиятини бағишлади.

Одамлар сақланиб қолган обидалар ёки тарихий ҳужжатлар асосида жамият тарихини ўрганадилар. Бироқ одам ҳали пайдо бўлмаган вақтлардаги Ер тарихини «қандай ҳужжатлар»дан ўрганиш мумкин. Бундай ҳужжатларнинг ўзи борминкин? Ана шу саволга палеонтологлар қатори София Ҳамидовна ҳам бор деб жавоб берди. У шу ҳужжатларни Тошкент яқинидаги тоғ бағирларидан ва Қизилқум саҳроларидан палеоген ер қатламларидан излади, топди ва улар ҳаётини тиклади. Чунки қадим геологик замонлардаёқ палеозойдан тортиб Ерда денгиз, кўл, дарёлар бўлган. У ёки бу сабабларга кўра ҳалок бўлган ҳайвонларнинг таналари, ўсимликнинг поя ва барглари шу сув ҳавзалари тубида қолиб, уларни аста-секин қум, гил ёки оҳак тош жинслари қоплай берган.

Бироқ ҳайвонларнинг тишлари, суяклари, энг қадимги балиқларнинг тангачалари, чиғаноқлар, тош қотиб сақланиб қолганлар, ўсимликларнинг барг ва поялари эса кўмирга айланган. Худди шу қолдиқлар ер тарихини ўрганишдаги тарихий ҳужжатлардир. София Ҳамидовна ҳам полеоген давридаги микро (нчик) ва макро (катта) ҳайвон қолдиқларини ўрганиб, Ўзбекистон ерлари полеоген даврида катта ҳажмдаги денгиз билан қопланган эди ва ҳозирда кўкка бўй чўзган Чотқол, Қурама, Каржантоғ, Туркистон, Олай тоғлари, Қизилқум тоғлари Зирабулоқ — Зиямуддин тоғлари шу денгиз ости ва усти оролларидан иборат эди, деган хулосани тасдиқлаб берди. Тадқиқотлр шуни кўрсатдики, Ер юзида кенг тарқалган чўкинди тоғ жинслари нефть-газ, қўрғошин ва руҳ, олтин ва мис, гилмоя каби минерал хом ашёларга жуда ҳам бойдир. Демак, шундай экан уларнинг Ернинг қандай қатламлари билан боғлиқлигини аниқлаш зарур.

Ана шунинг учун ҳам профессор София Миркамолованинг илмий тадқиқот ишлари ниҳоятда салмоқли ва халқ хўжалиги учун зарурдир. Палеоген қатламларини шу йўсинда синчиклаб ўрганиш ўз самарасини кўрсатди. Чунки Фарғона водийсининг энг аввалги нефть-газ қазиб оладиган қатламлари ернинг палеоген ёшига тааллуқлик бўлиб, 1965 йилларга келиб унда нефть-газ тамом бўла бошлаган эди. Чуқур тадқиқотлар шуни кўрсатдики, Фарғона палеоген энг чуқур ётган ери Наманган атрофларида — Косон ер гумбазлари остида — 4000 метр чуқурликда жойлашган. У ер пармаланганда 4900 метр чуқурликдан нефть фонтан бўлиб отилиб чиқди, Фарғона водийсининг нефтга бўлган истиқболи яна порлаб кетди. Ана шундай амалий ишларни ижро этишда София Миркамолованинг олиб борган палеонтологик ишлари салмоқли ўринни эгаллайди. Бундан ташқари Ер китобини варақлаб ўқиган олиманинг полеоген қатламларидан тошқотган ҳайвон қолдиқларини ўрганиш устидаги олиб борган ишлари бир неча минерал хом ашёларини гилмоялар, оҳак тошлар, фосфоритларнинг пайдо бўлиш шароитларини ва уларнинг тарқалиш қонуниятларини ўрганишда ҳам катта назарий ва буюк амалий аҳамиятга моликдир.

Шуларга кўра профессор София Миркомолова Ўзбекистон полеоген қатламларини варақлаб ўқиган бирдан бир олима, ТошДУдаги палеонталогик проблема лабораториясининг ташкилотчиси ва раҳбари, студентлар ғамхўри ва мураббийси, СССРдаги палеонтология фанининг шуҳратини чет эл геологик конгрессларида баланд кўтарган буюк тадқиқотчи ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган илғор меҳнаткаш аёл Неаполь университетида палеонолотологиядан дарс берган тажрибали педагогдир.

Бугун ҳурматли профессор София Миркамолова 50 ёшда. Унинг бу юбилей тўйини Ўзбекистон интеллигенцияси ва СССР палеонтологлари кенг нишонладилар. Унга бахт-саодат ва соғлиқ, илмий ишларида катта муваффақият тиладилар.

М. З. ЗОКИРОВ,

Ўзбекистон Фанлар академияси, Х. М. Абдуллаев номли геология ва геофизика институтининг катта илмий ходими.

ОЛИСЛАР ЯҚИН

ТОШКЕНТДАН туриб Москва ва Ватанимизнинг бошқа шаҳарлари билан бемалол гаплашиш мумкин. Шунчалик олис масофани яқин қилаётганлар кимлар?

Улар пойтахтнинг Навоий кўчасига жойлашган Марказий телеграф станциясида, шаҳарлараро телефонлар бўлимида ишлашади. Каттагина хонага ўрнатилган телефон аппаратларининг чироқлари дам ёниб, дам ўчади. Телефонисткаларнинг қўли-қўлига тегмайди. Дам у кнопка, дам бу кнопкани босиб, рўйхат қоғозига нималарнидир ёзишади. Бу ишчиларнинг деярли ҳаммаси ёш қизлар. ВЛКСМ аъзолари.

— Бўлимимизда,— дейди инженер Б. И. Линьков,— иш нормасини бажармайдиганлар йўқ. Ҳаммалари зиммаларидаги вазифани аъло даражада бажаришади. Шунинг учун ҳам улардан 15 киши Алоқа министрлигининг Фахрий ёрлиғи ҳамда пул мукофотини олишга муяссар бўлган. Света Лосицина, Матлуба Каримова сингари 5-бригада бошлиқлари «Коммунистик меҳнат зарбдори» деган улуғ номни бир ярим йилдан буён сақлаб келишяпти. Салима Каримова, Хатира Қўчқорова, Нафиса Ҳасанова, Хосият Турдиева, Нина Дорониналек машъалаларимиз станциямиз шуҳратини сақлаб келишмоқда.

— В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги юбилейи олдидан мусобақани авж олдираётирмиз,— деб суҳбатини давом эттиради коммутатор хонасининг бошлиғи Антонина Ивановна Мишенко.— Шунга яраша тайёргарлик ишларини ҳам олиб боряпмиз. Мисол учун ҳар ўн беш кунда клубимизга тўпланиб, доҳиймиз ҳаёти ва фаолияти тўғрисида суҳбатлар, В. И. Ленинни кўрган ёки сўзини эшитганлар билан учрашувлар ўтказиб турамиз. Бундан ташқари Ленин тўғрисидаги фотомонтажлар, фото стендларни ҳам ҳозирладик.

Станциямизда меҳнат қилаётган ёшлардан 30 киши олий ва ўрта билим юртларида сиртдан, кечқурун ўқиб, билим олишмоқда. Улар учун қулай шароитлар яратилган. Халқимиз фаровонлиги йўлида ҳормай-толмай хизмат қилаётган шаҳарлараро телефон станциясининг ходимларига ҳарқанча таҳсинлар айтсангиз оз.

Т. МИРЗАРАҲМАТОВ,
66-алоқа бўлимининг ходими.

Тошкент Давлат университетининг факультетларида қишки имтиҳонлар давом этмоқда.

СУРАТДА: физика факультетининг бир группа студентлари ярим ўтказгичлар бўйича лаборатория ишларини олиб бормоқдалар.

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

ЖОНАЖОН Ватан бўйлаб

УЛАР МЕХАНИЗАТОР БЎЛИБ ЕТИШАДИ

ФАРҒОНА, (ЎзТАГ). «Узсельхозтехника»нинг Олтиариқ район бирлашмаси ҳузурида механизаторлар тайёрлайдиган тўрт ойлик курс очилди. Бу курсда 30 киши ўқимоқда. Ўрта мактабни битириб чиққан Раъно Каримова, «Ўзбекистон» колхозидан Ҳамида Турсунова сингари қизлар малакали механизатор бўлиб етишишга қарор қилдилар. Машғулотларни район қишлоқ хўжалик бошқармаси ва «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг инженерлари мутахассислари ўтказмоқдалар.

Фарғона, Ленинград районларида, областнинг бошқа районларида ҳам механизаторларнинг ўқиши бошланди. Курсларга йигит ва қизлардан 500 дан ортиқроқ киши жалб қилинди.

ФАРҒОНА. Бу ердаги 1-маданият уйида ўзбек қизларининг «Ёш талантлар» область клуби муваффақиятли ишламоқда. У ерда рақс, бичиш-тикиш, уй-рўзғор, музикали драма ва бошқа тўгараклар ишлайди. Шунингдек, клубда революция ветеранлари, кекса большевиклар, Ўзбекистонда совет ҳокимиятини тузиш учун иштирок этган кишилар билан ҳам учрашувлар бўлиб туради.

СУРАТДА: бичиш-тикиш тўгарагининг раҳбари Тамара Ҳусаинова навбатдаги машғулот пайтида.

Т. Бойко фотоси. (ЎзТАГ).

АВТОМОБИЛНИ ҚИЙНАЛМАЙ ЮРГИЗИШ МУМКИН

Қаҳратон совуқ кечадан кейин машинани ўт олдириб юргизиш қанчалик қийинлигини ҳар бир шофер билади. Черкесскдаги 1203-автоколонна шофёрлари бундай қийинчиликдан аллақачон қутилишган. Улар иш куни тугагач, мойни иситадиган элементни машинага улаб қўядилар.

Бу қурилма қандай ишлайди?

Картернинг махсус тешигига ёпиқ трубка мустаҳкам қилиб ўрнатилади. Бу трубканинг ичига ниҳром спирали ўрнатилган бўлади. Ўзгармас ток тармоғига улаб қўйилган спираль мойини 40—50 даража атрофида иситиб туради. Ҳозирнинг ўзидаёқ 100 автомобиль ана шундай спираль билан жиҳозланган.

(ТАСС мухбири).

ҚИШЛОҚ МЕҲМОНХОНАЛАРИ

Шимолий Қозоғистон области Булаево посёлкасида янги икки қаватли меҳмонхонанинг эшиклари кенг очилди. Бу Қозоғистондаги қишлоқларда ва район марказларида кейинги уч йил мобайнида қурилган ўттизинчи меҳмонхонадир. Мана шундай икки ва уч қаватли, эллик, юз ўринга мўлжалланган ҳозирги замон меҳмонхоналари «Казгипрокоммунстрой» институти ва унинг область марказларидаги бўлимлари томонидан ишлаб чиқилган типовой лойиҳаларга мувофиқ қурилмоқда.

Республикада 1970 йилгача тағин ана шундай янги қишлоқ меҳмонхоналаридан ўттизтасини қуриш мўлжалланмоқда. Бу меҳмонхоналар шинамлиги жиҳатидан шаҳар меҳмонхоналаридан қолишмайди. Уларнинг қарийб ярми ҳозирнинг ўзидаёқ қурилмоқда, дейишди ТАСС мухбирига Қозоғистон ССР коммунал хўжалик министрлигида. Жамбул областида беш йилликнинг охирига келиб ҳар бир район марказида ана шундай янги меҳмонхона бўлади.

Олмаота.

Киевда УССР Фанлар академиясининг минераллар геохимияси ва физика институти тузилди. Унинг ходимларининг илмий тадқиқотлари геологиянинг ёбоғини минералларнинг энг яхши методлари билан ўрганиш имкониятини беради.

СУРАТДА: минералогия ва кристаллохимия бўлимининг мудири геология-минералогия фанлари доктори А. С. Поваренних (ўнгда) ва геология минералогия фанлари кандидати А. Л. Литвин минераллар структурасини ўрганишмоқда.

Ю. Мосенжник фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Янгиликлар, Воқеалар, Фактлар

КУРОРТЛАР ИСТИҚБОЛИ

«Грузгипрогорстрой» институтининг коллективи Грузиянинг Қора денгиз соҳилларидаги курортларини 25—30 йил давомида ривожлантиришнинг перспектив планини ишлаб чиқди.

Лойиҳа Қора денгиз соҳилларида умумий узунлиги 320 километр масофада Грузия курортларини қуришнинг асосий архитектура ва планлаштириш ишини ҳал этишни ўз ичига олади. Псоу дарёсидан шимолга қараб ва жанубда Батумигача иқлим, минерал сувлар ва шифоли лойлар билан даволайдиган курортлар ҳамда оммавий туризм объектлари тузилиб кетади. Икки мингинчи йилга бориб улар ҳозиргига нисбатан 20—25 марта кўпроқ кишини даволаш қобилиятига эга бўлади. Пицундадаги янги Қора денгиз курортининг пансионатлари бу қурилишларнинг намунаси ҳисобланади.

Абхазияда янги курортлар юзага келтирилади, мавжуд тоғ курортларини, жумладан, Гаградаги шунингдек баланд тоғлардаги хушманзарали Рица ва Амткел кўллари атрофидаги курортларни кенгайтириш мўлжалланади.

Лойиҳа денгиз бўйидаги Грузияни шуҳратли қилган табиат манзараларини сақлаб қолиш ва янада яхшилаш зарурлиятини кўзда тутган. Чунончи, Абхазия ва Аджария Автоном Республикаларида йирик миллий боғлар, Кодори дарёсининг денгизга қуйиладиган жойида тўрт юз гектардан каттароқ майдонда Қора денгиз соҳилида энг йирик Кавказ океанариясини бунёд этиш назарда тутилган.

Соҳил транспорти масаласи янгича ҳал қилинган. Асосий юк ташиш курортлар минтақасидан ташқаридаги магистралга кўчирилади. Скурча бурунидан тортиб Сочи курортигача осма изли пассажир йўли қуриш лойиҳалаштирилган.

Қора денгиз соҳилларида Грузия курортларини ривожлантиришнинг перспектив лойиҳасини ишлаб чиқишда республиканинг кўпгина министрликлари ва илмий-текшириш муассасалари қатнашди.

Лев ГОЛЬДИНОВ,
АПН мухбири.

СУТ ЗАВОДИ ҚУРИЛМОҚДА

Чебоксарида янги сут заводини қуриш ишлари бошланди. У кунига 108 минг килограмм қаймоғи олинмаган ва пастерланган сут, 24 минг килограмм кефир, 8 минг килограмм болалар кефири ишлаб чиқариш қудратига эга бўлади. Бу эса республикадаги мавжуд ҳамма ўнбир сут саноати корхонасининг қудратидан қарийиб бир ярим баравар кўпроқдир.

Завод тўла механизациялаштирилади. Лойиҳачилар юқори унумли асбоб-ускуналар ўрнатишни кўзда тутишган. Жумладан, қайта ишлаш учун келтирилган сут ва автоцистерна ва флягалардан ўзи сўриб оладиган насослар ёрдами билан оқизиладиган бўлади. Шиша идишлар кўтарма кран-штабелерлар ёрдамида ромпа ва транспортёрларга бўшатилади. Автомат мосламалар сутни пастерлаштиради, идишларни ювади, шишаларни сут билан тўлдиради ва упаковка қилади. Ишлаб чиқариш жараёнларини технологик назорат қилиш ва тартибга солиб туриш контроль-ўлчаш ва автоматик ҳаракат қиладиган асбоблар ёрдамида амалга оширилади бўлади.

Пётр СИМКИН,
(АПН).

Ўзбекистон Фанлар академияси Электроника институтининг илм аҳли атоқли ўзбек олими У. Орипов раҳбарлигида жуда катта халқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган муҳим проблемалар устида илмий тадқиқот ишлари олиб бормоқда.

СУРАТЛАРДА: лаборатория бошлиғи физика-математика фанлари кандидати А. Аюхонов ва бош лаборант М. Ғафурова катод тўзғитиш жараёни устида ишлаётир (юқорида).

Ўнгда: яримўтказгичлар технологияси лабораториясининг бир группа ёш илмий ходимлари юпқа яримўтказгич плёнкалар устида илмий иш олиб бормоқдалар.

Шифокор минбари

ГРИППНИНГ ДАВОСИ

Ўзбекистон ССР «Медицина» нашриёти П. И. Чиченинининг грипп касаллиги ҳақидаги китобчасини рус ва ўзбек тилларида нашрга тайёрлади. Қуйида биз шу китобчанинг гриппнинг давосига оид бобини газетхонларга ҳавола қиламиз.

Сўнгги ўн йилликлар давомида гриппга даво қилиш учун жуда кўп турли дори-дармонлар тавсия этилган. Афсуски, шу кунда биз грипп вирусига ҳалокатли таъсир қиладиган бирорта ҳам дори моддасини тавсия этолмаймиз. Бу ўринда тегишли типдаги грипп вирусига қарши ҳимоя таначаларини сақловчи гриппга қарши зардоб истесиодир. Турмушда гриппни «юриб» ўтказиш мумкин бўлган енгил касаллик деб қаралади. Бундай қараш бутунлай нотўғридир. Грипп билан оғриган бемор, касалликнинг оғир-енгиллигидан қатъий назар, бутун иситма даври давомида ва иситма даври тугагандан кейин 2—3 кун ўринда ётиши керак. Бу айниқса катта ёшдаги одамларга тегишлидир. Ўринда ётиш режимига қатъий риоя қилиш асоратлар юзага келишининг олдини олибгина қолмасдан, инфекция тарқалишини ҳам чеклайди. Бемор уйда ётиб, унга алоҳида хона ажратиб бериш имкони бўлмаган ҳолларда у ётган жойни ширма ёки чойшаб билан ўраб қўйиш керак. Беморларни касалхонага жойлаганда уларни иложи бўлса кичик палаталарга жойлаштириш маъқул.

Грипп билан оғриган беморлар ётқизилган хоналар ҳавосини ультрабинафша нурлар билан нурлантириш ёрдамида дезинфекция қилиш зарур. Бундай нурлантириш, албатта, беморларга ҳам ижобий терапевтик таъсир кўрсатади. Беморлар ётадиган хонани яхшилаб шамоллатиб туриш лозим, бироқ хона етарлича иссиқ, (18°С атрофида) бўлиши керак. Беморлар шахсий гигиенага қатъий амал қилишлари, ич кийимни тез-тез алмаштириб туришлари, баданни суюлтирилган атир, туалет сиркаси билан артиб туришлари зарур. Иситма даврида беморларда одатда иштаҳа бўлмайди, бироқ касаллик узоққа чўзилмаслигини эътиборга олиб, беморларни овқат ейиш керак деб қаттиқ қистамаслик даркор. Бу даврда бемор етарли миқдорда суюқлик олиб туришини кузатиб бориш жуда муҳим, чунки суюқлик бемор организмидан зарарли моддаларнинг чиқариб юборилишига имкон беради. Суюқлик сифатида лимонли, мураббоси совуқ чой, шунингдек, мева шарбатлари бериш фойдали. Мева шарбатлари, лимон билан бирга бемор организмига витамин С киритилади, чунки барча юқумли касалликларда, шу жумладан гриппда ҳам организмнинг витамин С га эҳтиёжи жуда катта бўлади.

Грипп билан оғриган бемор учун алоҳида бир парҳез талаб этилмайди. Овқат тўйимли, тез ҳазм бўладиган ва аччиқ зираворлари (гармдори, мурч ва бошқалар) бўлмаслиги шарт. Беморда қабзиятга мойиллик борлигини назарда тутиб, ичак фаолиятини мунтазам кузатиб бориш лозим, зарур бўлганда кун ора тозаловчи клизмалар буюриш керак.

Касалликнинг ўткир даврида биз беморга тегишли шароитлар яратиб беришдан ташқари, организмнинг умумий интоксикацияси ҳодисалари билан курашишимиз, юзага келиши мумкин бўлган асоратларнинг олдини олишга ҳаракат қилишимиз ва бемор аҳволини симптоматик дори-дармонлар билан енгиллаштиришимиз керак. Ҳозирги вақтда интоксикацияни йўқотишнинг специфик моддаси гриппга қарши зардобдир. Зардоб моновалентли (бирор турдаги вируснинг ўзигагина қарши тайёрланган зардоб) ва поливалентли (моновалентли зардобларнинг аралашмасидан иборат) бўлади. Гриппга қарши зардоб сульфаниламид препаратлари билан биргаликда порошок ҳолида чиқарилади. Зардоб нафас йўлларига бурун орқали махсус порошок пуркагич ёрдамида киритилади ёки нафас олиш вақтида қошиқчадан ёки қоғоз найчадан бурунга тортилади. Зардоб даволаш мақсадида касалликнинг ўткир белгилари йўқолгунга қадар кунига 0.5 граммдан 2—3 марта қўлланилади. 3 ёшгача бўлган болаларга гриппга қарши зардоб уч кун давомида катталар дозасининг ярмиси ҳисобида буюрилади. Грипп билан оғриган беморларни зардоб билан даволашни касалликнинг биринчи куниданоқ бошлаш жуда маъқул.

Касаллик оғир ўтаётган беморларда гриппдан сўнгги (постгриппоз) асоратларнинг олдини олиш учун биринчи галда болалар ва кексаларга, шунингдек касаллик юрак-қон томирлар, нафас органлари ва бошқа касалликлар бирга кечаётган беморларга профилактик мақсадда ичиш учун таъсир спектри кенг антибиотиклар (террамицин, биомицин, левомицетин, синтомицин, тетрациклин) буюриш, шунингдек мускул орасига юбориш учун пенициллин ва ичиш учун феноксиметилпенициллин тайинлаш мумкин. Худди шу мақсадда сульфаниламид препаратлардан фойдаланса бўлади. Антибиотиклар ва сульфопрепаратлар одатдаги дозада тайинланади. Юқорида айтиб ўтилганлар билан бир қаторда яна шуни таъкидлаб ўтиш кераккки, ҳали ҳам практикада учраб турганидек, грипп билан оғриган ҳамма беморларга улар аҳволини ҳисобга олмаган ҳолда антибиотиклар ва сульфопрепаратлар буюравериш га ҳеч бир асос йўқ ва бу беморларга зарар келтиради, холос. Беморларни, шунингдек ўзбошимчалик билан бу препаратларни қўлламаслик керак деб огоҳлантириб қўйиш зарур, чунки улар организм учун унчалик бефарқ эмас.

Асоратлар характерига ва бемор аҳволига қараб даволанилади. Бунда антибактериал моддалар ва шу касалликларда қўлланишга мўлжалланган бошқа препаратлардан фойдаланилади.

Юқорида кўрсатиб ўтилган дори-дармонлардан ташқари, грипп билан оғриган беморларни даволашда бемор аҳволини анча енгиллаштирадиган симптоматик моддаларга катта ўрин берилади. Бош қаттиқ оғриганда, мускул ва бўғим оғриқларида пирамидон, фанацетин, аспирин ва бошқа оғриқ қолдирувчи моддалар буюрилади; бу моддаларни кофеин билан бирга тайинлаш маъқул. Бемор безовталанганда, уйқусизликда бром, Бехтерев микстураси, люминал ва бошқа дорилар берилади. Беморларни кўпинча безовта қиладиган азоб берувчи қуруқ йўталда кодеин жуда қўл келади; йўталганда балғам ажралса балғам кўчирувчи дорилар тавсия этилади; кўкрак қафаси оғриганда банка, горчичниклар қўйилади. Халқум қуриганда, унда нохуш сезгилар сезилганда грамицидиннинг 0,08 процентли эритмаси, соданинг 2 процентли эритмаси жуда яхши натижалар беради. Томоқни илитилган эритмалар билан чайқаш керак. Бурун шиллиқ пардасида кескин яллиғланиш ҳодисалари рўй берганда новокаин, эфедрин, адреналин тутадиган томчи ёки мазлар қўлланилганда яхши натижалар беради.

Кескин давр ўтганидан кейин бемор одатда махсус давога муҳтож бўлмайди, бироқ кўрсатмалар бўлганда симптоматик даво ўтказиш керак.

Аденовируслар ва баъзи бошқа вируслар таъсирида ўткир респираторли касалликлар билан оғриган беморлар фақат симптоматик моддалар билан даволанади. Бу вирусларга таъсир қиладиган препаратлар илму-фанга шу вақтга қадар маълум эмас. Касаллик даврида келиб чиқадиган асоратларда постгриппоз давога ўхшаш даво тайинланади.

Шамоллаш фактори билан боғлиқ бўлган ўткир респираторли касалликларда беморларнинг умумий аҳволи ва нафас йўллари шиллиқ пардалари ҳолатига иссиқликни маҳаллий қўлланиш яхши натижа беради. Масалан, 4—6 литр сувга бир ош қошиқ қуруқ хантал қўшилган иссиқ (43—45°) оёқ ванналари яхши наф беради: иссиқлик таъсир қилишнинг бошқа усуллари ҳам, агар бунга бирор монелик бўлмаса, яхши натижа беради. Нафас йўлларининг шиллиқ пардаларида яллиғли ўзгаришлар келтириб чиқарадиган бактерия флораси сульфаниламидлар ва антибиотиклар, хусусан пенициллин таъсирига бардош беролмай ҳалок бўлади.

Келиб чиқиши гриппга алоқадор бўлмаган ўткир респираторли касалликларда гриппда тавсия этилган симптоматик даво қўлланилади.

Янги китоблар

«ЖАННАТ ҚИДИРГАНЛАР»

Ўзининг «Шинелли йиллар», «Олтин занглamас» романлари билан китобхонларга танилган ёзувчи Шуҳрат яқинда яна бир асари — «Жаннат қидирганлар» романини ўқувчиларга совға қилди. Романда ўз ватанини тарк этган — «жаннат қидирган» ватангадоларнинг аянчли тақдири ҳикоя қилинади.

Романдаги бой савдогар Сайидакбархожи, инженер Аъзам, Қоплонбек каби туғилиб ўсган ерининг қадрига етмаган, бировлар юртида саргардон бўлган ватангадоларнинг тақдири баён этилган.

Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти Шуҳратнинг «Жаннат қидирганлар» романини тезлик билан китобхонларга тақдим этиб ўқувчиларни хурсанд этди.

«АДАБИЙ ЭТЮДЛАР»

Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти филология фанлари кандидати Озод Шарафиддиновнинг адабий-танқидий мақолаларини «Адабий этюдлар» номи билан нашр этди.

Китоб муаллифи тўпламнинг кириш қисми — «Биринчи мўъжиза» деб аталувчи бўлимида ҳақиқатан ҳам инсон ҳаёти учун мўъжиза бўлган китобнинг қадри-қиммати ҳақида фойдали ва муҳим фикрларни баён этади.

Шунингдек, мақолада улуғ доҳиймиз В. И. Лениннинг адабиёт ҳақидаги фикрлари ва унинг ўзбек совет адабиётининг тараққиётидаги самарали таъсири ҳақида фикр билдирилади.

«Адабий этюдлар» тўплами адабиёт мухлисларига, айниқса ёшларга, шунингдек, ўрта мактабларда дарс берувчи адабиёт ўқитувчиларига қўлланма вазифасини ҳам ўтайди.

Ҳ. ЙЎЛДОШЕВ,
Тошкентдаги 24-ўрта мактабнинг адабиёт ўқитувчиси.

ҚАРДОШЛАР ИЖОДИДАН

«Ёш гвардия» театри ўз репертуарини янги-янги спектакллар билан бойитмоқда.

Яқинда театр М. Байжиевнинг «Тўрт одам» асарини ва чех ёзувчиси В. Блажекнинг «Учинчи орзу» комедиясини тайёрлашга киришди. Бу спектаклларда театрнинг етакчи артистлари иштирок этадилар. Спектакллар тез кун ичида томошабинлар эътиборига ҳавола қилинади.

СУРАТДА: В. И. Ленин номли янги буюртмалар фабрикаси 24-пунктининг моҳир мастери Иброҳим Ҳайдаров.

М. Нуриддинов фотоси.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ГАБОН ҲУКУМАТИ ҚАЙТА ТУЗИЛДИ

ЯУНДЕ. Габон республикасининг президенти Альбербернар Бонго ўз ҳукумати қайта тузилганлигини эълон қилди.

Либревиль радиосининг хабар беришича, ҳукуматни қайта тузиш асосан ундаги баъзи министрларнинг ўрнини алмаштиришдан иборат бўлган. Бундан ташқари ҳукумат составида армиянинг уч офицери бош секретарь лавозимини эгаллайди.

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакия мамлакатда ишлаб чиқарилаётган қишлоқ хўжалик техникасининг анчагина қисмини Совет Иттифоқига экспорт қилмоқда.

Яқинда Чехословакия ташқи савдо ташкилотлари билан Совет ташқи савдо «Тракторэкспорт» бирлашмаси вакиллари ўртасида 1969 йилда қишлоқ хўжалик машиналарини ўзаро етказиб бериш тўғрисидаги битим имзоланди. Товар айрбошлаш ҳажми бу йил ўтган йилдагига нисбатан 15—20 процент ортади.

Чехословакия совет колхозлари ва совхозлари учун лавлаги йиғиштириб оладиган комбайнлар, суғориш установкалари, қамиш ўрадиган юқори унумли машиналар ва бошқа машиналар етазиб беради.

ЁШЛАР МУСОБАҚАСИ ҒОЛИБЛАРИ

БУХАРЕСТ. Руминия Коммунистик Ёшлар Союзи Марказий Комитетининг бюроси коммунистик ёшлар союзи ташкилотларига — ватанпарварлик меҳнат мусобақаси ғолибларига мукофотлар ва фахрий совринлар топширди. Биринчи мукофот Прахова уезд ташкилотига берилди. Фахрий байроқ ана шу ташкилотда абадий сақланади. Бу ташкилот мусобақада уч йилдан буён сурункасига биринчи ўринни олмоқда.

Румин йигит-қизлари 1968 йил мобайнида бешта ёшлар қурилишида қатнашишдан ташқари, бўш вақтларида 35 минг тонна темир-терсак йиғдилар, 4 минг гектар майдонга кўчат ўтқаздилар. Уларнинг қилган ишлари давлатга 400 миллион лей тежаб қолиш имконини берди.

Бу йил Руминиянинг фашизм зулмидан озод бўлганига 25 йил тўлишини нишонлаш мақсадида Коммунистик Ёшлар Союзи ўз зиммасига оширилган мажбуриятлар олди.

(ТАСС).

Гонконг гриппи ҳатто филларни ҳам аямайди. Варшава ҳайвонот боғининг ходими ўз арзандасини даволамоқда.

ЮПИ—ТАСС телефотоси.

ҚИММАТЧИЛИК

БОНН. Германия Федератив Республикасида кейинги беш йил ичида тирикчилик қилиш 10,2 процент қимматлашди. Квартира ҳақи ғоят кўпайиб, 32 процент ошди. Шу давр ичида хизмат кўрсатиш қиммати 18 процентдан зиёд кўпайди. Озиқ-овқат маҳсулотлари 4 процент, саноат моллари эса 6,7 процент қимматлашди. Кельндаги немис саноат институти шу маълумотларни эълон қилди.

ДЎСТЛИК МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

«Финляндия—СССР» жамияти ўз иш фаолиятининг 25 йиллигига қадам қўйди.

В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини байрам қилишга тайёргарлик кўриш жамият фаолиятида муҳим ўрин эгаллайди. Чунончи Тампердаги В. И. Ленин музейи кўп сонли лекция ва киносеанслар ташкил этмоқда, у ёзда ўтказиладиган фин-совет дўстлиги кунларида актив қатнашади.

Апрель ойида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам юзасидан тузилган фин-совет шартномасининг йиллиги ҳар қачонгидек кенг нишонланади, иккала мамлакат ёшларининг дўстлик Ҳафтаси ўтказилади. Хельсинкига «СССР—Финляндия» жамиятининг делегациясидан ташқари бир группа совет артистлари ҳам келади. Май ойида Туркуда ташкил этиладиган «Музика кунлари», июнь ойида Ювяскюлда ташкил этиладиган «Маданият кунлари» ва июль ойида Каустиненда ўтказиладиган халқ музикаси фестивалида қатнашиш учун бадиий группаларнинг келиши кутилади.

Ноябрь-декабрь ойларида ўтказиладиган анъанали фин-совет дўстлиги ойлиги вақтида Финляндиянинг кўпгина районларида СССР шимолий халқларининг ашула, рақс ва музика ансамбли концертлар беради. Йил охирида ўз концертларини Финляндия радиосида ёздириш учун Дмитрий Шостакович Хельсинкига келади. Финляндия ва Совет Болтиқбўйи ўртасидаги маданий алоқалар кенгаяди. Ёз бошида Латвияда «фин маданияти ҳафталиги» ўтказилади. Эстонияда ашула байрами вақтида Финляндия халқ хори қатнашади.

Р. ХИЛТУНЕН,
АПН мухбири.
Хельсинки.

ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТ

ҚОҲИРА, 25 февраль. (ТАСС). Исроил ҳарбийларининг янги иғвогарликлари муносабати билан БАРнинг барча вилоятларида неча эрталаб фавқулодда ҳолат эълон қилинди.

«Алаҳром» газетасининг хабар қилишича, Бирлашган Араб Республикасининг маҳаллий маъмурият масалалари министри Муҳаммад Ҳамдий Ашур вилоятларнинг губернаторларидан то улар алоҳида кўрсатма олмагунларича ўзларининг иш жойларида бўлишларини талаб қилди.

Варшава кинотеатрларида иккинчи жаҳон урушининг энг охирги кунлари тўғрисида ҳикоя қилувчи янги поляк фильми «Мўлжал — Берлин» номли фильми зўр муваффақият билан намойиш қилинмоқда. Фильм Совет Армияси қўшинлари билан биргаликда Польша ҳарбий қисмларининг Гитлерчилар Германиясини тор-мор келтиришда иштирок этгани ҳақида ҳикоя қилади.

СУРАТДА: фильмдан кадр.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

КЕМАЛАР САФАРИ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). «Қуруқликдаги» Венгрия ўзининг денгиз флотини йилдан-йилга ривожлантирмоқда. Эндиликда Венгрия Халқ Республикаси байроғи остидаги 22 та кема денгизларда жавлон урмоқда. Бу кемалар Қора денгиз, Ўрта денгиз ва Шимолий денгизларда жойлашган 25 та мамлакат портлари ўртасида мунтазам қатнаб турибди.

Венгрия денгиз флоти ўтган йилда яна тўртта янги кема олди.

КОМБИНАТ ҚУРИЛМОҚДА

БЕЛГРАД. (ТАСС). Югославиянинг Черногория республикаси бош шаҳри Титоград яқинида алюминий комбинати қурилиши бошланди. Тағин 20 ойдан кейин бу корхона дастлабки маҳсулотни бера бошлайди. Комбинатнинг қуввати йилига 50 минг тонна алюминий ишлаб чиқаришга мўлжалланган.

Титограддан сал нарироқда Пива дарёсида гидроэлектростанция барпо қилинмоқда. Бу станция комбинатни электр қуввати билан таъминлайди.

«ШУБҲАСИЗ ҒАЛАБА ҚИЛАМИЗ»

Африка миллий конгрессининг (Жанубий Африка Республикаси) органи «Сехаба» журналида Мозамбикни озод қилиш фронтининг (ФРЕЛИМО) Жазоирдаги вакили Жозе Монтейронинг мақоласи эълон қилинди.

Новости матбуот агентлиги шу мақоланинг қисқартирилган таржимасини газетхонлар эътиборига ҳавола қилади.

Мозамбикдаги қуролли кураш 1964 йилнинг сентябрида бошланган эди. Шундан буён бу кураш Ньяс ва Кабу—Делгаду деган икки шимолий вилоятда давом этмоқда. Ватанпарварларнинг ҳаракатлари португалияликларнинг бу районлар марказидаги позициясини барбод қилди ва биз бу ерда ҳақиқатан ҳам озод турмуш қуриш учун шароит ярата оламиз.

Ўтган йил мартида бизнинг қуролли курашимиз янги даврга кўчди. Тете вилоятида фронт очилди. Зимбабве (Родезия), Малави, Жанубий Африка Республикаси ва Замбези дарёси билан бўлинган бу районнинг муҳимлигини тушиниш учун картага назар ташлашнинг ўзи кифоя. Гап шундаки, биз бу вилоятда Зимбабве чегарасига яқин ерда жанг қиляпмиз, натижада ФРЕЛИМО ва Зимбабве жангчилари ўртасида янада кенгроқ ҳамкорлик, маънавий қўллаб-қувватлашни юзага келтириш ҳамда ҳар иккала мамлакатда кураш олиб борувчиларнинг маҳкам алоқада бўлишлари учун имконият яратилди.

Тетедаги жанговар ҳаракатлар бизнинг учунгина эмас, балки Жанубий Африкадаги биродарларимизнинг озодлик учун олиб бораётган ҳаракатида ҳам бениҳоя катта аҳамиятга эга. Португалияликлар Кабора Бассо районида Замбези дарёси устида улкан электростанция қурмоқчи бўладилар. Улар бу ерга оқ танли бир миллион кишини кўчириб келтириб жойлаштирмоқчи. Мустамлакачилар бу билан Жанубий Африка мустақиллиги учун курашаётганларга қарши қалъа юзага келтирмоқчи бўладилар.

Юқорида айтиб ўтганимдек португалияликлар бизнинг сиқиғимиз остида шимолдаги икки вилоятни ғашлаб чиқишга мажбур бўлдилар. Бундан ташқари улар ўзларининг ҳарбий постлари сақланиб қолган районларда ҳам бемалол силжий олмаётирлар. ФРЕЛИМО бу районларда маҳаллий аҳолига янги турмушни изга солишда ёрдамлашяпти.

Португалияликлар бирон жойда қуролли кураш бошланиши билан бевосита Португалия армиясига хизмат қилувчи савдо муассасаларидан бошқасини ёпиб қўймоқдалар. Биз одамларимизнинг уруш бўлаётганига қарамай, нормал турмуш кечира олишлари учун иложи бўлган ҳамма районларда ўз магазинларимизни ташкил этдик. Шу билан бир вақтнинг ўзида биз маҳаллий ҳунармандчилик ишлаб чиқаришини ривожлантиряпмиз. Бизнинг усталаримиз маҳаллий рудалардан темир ва мис эритишни йўлга қўйиб кетмон, белкурак, нина ва бошқа шу каби нарсаларни шунингдек, инкубаторлар ишлаб чиқармоқдалар.

Биз озод қилинган территорияларда соғлиқни сақлаш системасини ташкил этишга ҳам катта эътибор бермоқдамиз. — Медицина билим юртлари, биринчи ёрдам бериш пунктлари очяпмиз, чечакка қарши эмлаш кампанияси ўтказяпмиз. Ўтган йили 100 минг киши эмланди. Мактаб-маориф соҳасида ўқитувчилар етишмаётганлиги натижасида катта қийинчиликлар юз беряпти. Шу сабабли ўқиш ва ёзишни биладиган кишилар бошқаларни ўргатишмоқда.

Жанубий африкаликларнинг Форстерга қарши, замбабвеликларнинг Смитга қарши, анголаликларнинг Португалия мустамлакачиларига қарши олиб бораётган кураши миллий территория доирасидаги курашгина бўлиб қолмаётир. Биз умумий чегара ва анъанага эгамиз. Мозамбик ва Анголанинг кўпгина ватанпарварлари Жанубий Африка Республикаси ва Зимбабвега бориб у ердаги меҳнаткашлар ўртасида агитация иши олиб бормоқдалар. Мозамбик халқи миллий-озодлик ҳаракатининг бошланишидаёқ қўшни мамлакатлардаги ўз биродарлари билан боғланган эдилар. Мен келажакда янада маҳкамроқ жипслашишимизга ва умумий душманларимизга қарши, ирқчилик ва чет эл ҳукмронлигига қарши олиб бораётган курашимиз муваффақият қозонишига ишонаман.

Жанубий Африкадаги империалистлар бу райондан ўз ихтиёрлари билан чиқиб кетмайдилар. Чунки уларнинг бу ердаги иқтисодий, стратегик манфаатлари жуда катта. Олдимизда узоқ давом этадиган оғир кураш турибди. Уруш олиб боришда бизнинг катта тажрибамиз бўлмаса ҳам унинг муваффақиятли тугалланишига ишонамиз. Жаҳондаги прогрессив жамоатчилик биз билан. Бизнинг ишимиз ҳақ қоний.

(АПН).

Ёш харидорлар учун

ВАРШАВА. Польша Халқ Республикасидаги тикувчилик корхоналари ёшлар учун кийим-кечак ишлаб чиқаришга тобора кўпроқ ихтисослаштирилмоқда. Масалан, аёлларнинг устки кийимини ишлаб чиқарадиган Шчециндаги «Дана» фабрикаси йил бошидан буён нуқул ёшлар учун кийим тикиб бермоқда.

Мшчонове фабрикаси ҳам яқиндан бери нуқул ёш харидор қиз-жувонлар учун кийим-кечак чиқара бошлади. Свебоджицдаги тикувчилик саноати корхоналари эндиликда ўспиринлар учун куртка тика бошлайди. Сувалка шаҳридаги фабрика мамлакатдаги энг ёш корхона ҳисобланади. Ишга туширишга ҳозирланаётган бу корхона спортчилар ва ёш саёҳатчиларнинг эҳтиёжларини қондиради.

МАОРИФГА БИР ЧАҚА ҲАМ ЙЎҚ

САН—ХОСЕ. Никарагуадаги 70 минг бола ўқув юртлари камчилигидан мактабга қатнай олмаётир. Бунинг учун ҳукуматнинг маблағи йўқ, дейишмоқда расмий доираларнинг вакиллари.

Айни пайтда Никарагуа миллий бюджетида ҳарбий эҳтиёжларга ва жазо органларини сақлаб туришга миллий даромаднинг 30 проценти сарфланмоқда.

ИККИ немис разведкачиси терговда сўроқ беришганда уларнинг отряддаги бошқалардан фарқли ўлароқ асосий вазифаси радиограммаларни ушлаб қолиш эмас, балки фақат битта радио передатчикни — Қоҳирадаги Америка элчихонасининг радио передатчигини тинмай кузатишдан иборат бўлганлигини айтишди. Нега шундай қилиш зарур эди, деган саволга жавоб олиш учун бирнеча кун керак бўлди. Маълум бўлишича, Роммелда АҚШ элчихонаси ҳарбий атташесининг Пентагон билан алоқа боғлашда фойдаланадиган Коди (код — шартли белгилар рўйхати, тарж.) бор экан! Италияликлар уни ўғирлаб вермахтга топширишган экан.

Ҳар куни кечқурун америка атташеси Ғарбий саҳрода урушнинг қандай бораётгани ҳақида Вашингтонга батафсил доклад юбориб турган ва ҳар куни кечқурун Африка корпуси алоқачилари бу докладни ушлаб олаверишган ва расшифровка қилиб фельдмаршал Роммелга юбораверишган.

Роммель бу йўл билан қандай маълумотлар олган? Британия қўшинлари штабида Америка ҳарбий атташесининг докладини ўзимиз эшитадиган вақт етди деган қарорга келишди. Бизлар иттифоқдош бўлсак ҳам, лекин улар Ўрта Шарқдаги аҳвол тўғрисидаги ўз мулоҳазаларини биздан сир сақлашни маъқул кўрардилар: улар фойдаланаётган код бизга маълум эмасди, албатта. Американликлар бизларнинг ишимизни қандай баҳолаяптилар.— Бизнинг сиёсатимиз, ҳаракатларимиз тўғрисида қандай фикрдалар — буларни билиб олиш ғоятда қизиқарли эди. Маълум бўлишича, улар Германиянинг Мисрдаги ғалабаси муқаррар деб ҳисоблар, лекин бунга мутлақ фожиа деб қарамас эканлар. Аксинча, улар бу районни эвакуация қилиш иттифоқдошларга урушнинг янада муҳимроқ майдонларида, жумладан, Тинч океанда ўз кучларини тўплаш имконини беради, деган хаёлда эканлар. Докладлар Вашингтонни (ва Роммелни, энди эса бизни ҳам) ҳарбий тўлдирмалар ҳақида солдатларимизнинг маънавий кайфияти, командир кадрларимизнинг жанговарлиги тўғрисидаги аниқ маълумотлар билан таъминларди.

Леонард МОУСЛИ.

Инглизлар ўз иттифоқдошларининг очиқдан-очиқ айтаётган фикрларини қарийб уч кун давомида индамай «эшитиб олдилар». Хотини ёки қайинонасининг ўзи ҳақидаги очиқ гапларини тўсатдан билдирмай эшитиб қолган эр қандай таассуротни бошдан кечирса, ана шу фикрлар ҳам Англия бош штабига шундай таассурот қолдирди. Бироқ докладларда тутган вазиятимизга умидсизлик билан берилган баҳо ҳамда айтилган ёмон сўзлардан ташқари кўплаб қимматли танқидий мулоҳазалар ҳам бор эдики, бу мулоҳазаларга тегишли эътибор бериш зарур эди. Англия разведка хизмати Америка передатчигига номаълум вақтга қадар қулоқ солишда давом этаверар эдию, лекин докладларни Роммель ҳам эшитаяпти-да! Мана ниҳоят бизга хизмат қиладиган бадавлат грек аёлининг уйида бир куни берилган зиёфатда уй бекаси Америка элчихонасининг олижаноб вакилини инглиз элчиси билан унинг рафиқасига таништирди. Сэр Майлз Лэмпсон билан Леди Лэмпсон (лэди — хоним, тарж.) чиқиб кетишганида уй бекаси ўзининг американлик меҳмонига мурожаат қилди:

— Қани, менга айтинг-чи, генерал, инглиз элчисининг рафиқаси ҳақида қандай фикрдасиз?

— У дилкаш, — деди генерал,—ҳа, бунинг устига чиройли ҳам.

— Унда нега,— деб сўради грек аёли,— кеча кечқурун Вашингтонга хабар қилган шифрли маълумотингизда уни отга ўхшайди дедингиз?

Генерал ҳайратдан анграйиб қолди ва жуфтагини растлашга шошилди. Эртасига Америка коди ўзгартирилди. Гап шундаки, генерал ўзининг кечаги маълумотига инглиз элчисининг характеристикасини киритган эди. Шунингдек, унга Лэмпсон хонимнинг ҳам оғзаки тасвири илова қилинган эди. «У худди Тойбиянинг ўзгинасига ўхшайди» деган эди генерал.

Бу орада Америка кодини билишга ёрдам берган икки асир тушган немис радистларинигина эмас, бошқаларни ҳам сўроқ қилишни давом эттиришарди. Ҳадемай бутун эътибор бошқа икки асирга қаратилди. Уларнинг фамилиялари Аберль ва Вебер эди, терговчилар эса уларга «соқов эгизаклар» деб ном беришди. Чунки асирга олинган ҳамма нацист алоқачилардан фақат шу иккови ўз номлари билан агентлик номерларидан бошқа бирор оғиз ҳам гап айтмадилар.

Терговларда қўлланиладиган ҳийла-найрангларнинг ҳаммаси уларга таниш эди: бу иккови кутилмаган савол билан ғафлатда қолдириш, «бир кишилик камерага қамаш», устма-устига чапростига сўроққа тутиш ва ҳатто дўқ-пўписа қилиб эсанкиратиб қўйиш билан енгиш мумкин эмас эди. Улар сўроқда бирорта сохта саргузашт ўйлаб топишмади, алдашмади. Лом-мим демай ўз терговчиларини боши берк кўчага тиқиб қўйишди. Айни вақтда нацистлар бўлинмаси шахсий состави орасида мана шу икковининг алоҳида топшириққа эга эканлигига терговчилар амин эди. Лекин қандай топшириқ?

Кунлардан бир куни тергов пайтида хонага контрразведка ходимларидан бири кириб келди. У бир чекага ўтириб олиб, Аберль ҳамда Вебер билан бўлаётган галдаги самарасиз савол-жавобга қулоқ сола бошлади. Жосусларни олиб чиқиб кетишгач, ана шу контрразведкачи, унга Робби деб ном берайлик.

(Давоми бор).

Редактор **С. М. КАРОМАТОВ.**

Радио

27 февраль

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Бинокорларнинг янги марралари» (ўзбекча). **18.10** Клара Жалилова куйлайди. **19.20** Сайловчиларнинг талабларига мувофиқ концерт (ўзбекча). **20.00** «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. **20.30** Ёшлик қўшиқлари (ўзбекча). **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). **21.10** Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт (ўзбекча). **21.55** «Саломатлик—туман бойлик» (ўзбекча). **22.20** Рубоб куйлари. **22.40** Филология фанлари доктори И. Султоновнинг «Социалистик реализм—адабиётимиз байроғи» деган суҳбати (ўзбекча). **23.15** Фузулий лирикаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Ёшлар ижоди (ўзбекча). **19.30** Н. Римский-Корсаков. «Китеж шаҳри ҳақида қисса» операсидан парчалар. **20.00** Тожик халқ куйлари. **20.30** Партия ва Ватан ҳақида қўшиқлар. **21.00** З. Ашурбоев. «Октябрь революцияси ва урду бадиий прозаси» мавзуида суҳбат (ўзбекча). **21.40** Москва. Миллионлар ленинча университети.

28 февраль

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. **8.25** Республика композиторларининг операларидан парчалар. **9.30** Енгил куйлардан концерт (ўзбекча). **9.50** Халқаро мавзуларда эшиттириш (тожикча). **10.10** Романслар (ўзбекча). **11.15** Маҳаллий Советларга сайлов олдидан. «Халқ номзодлари» деган эшиттириш (русча). **11.30** Б. Бровцин. Скрипка билан оркестр учун концерт.

12.45 «Замондошларимиз». Адабий эшиттириш (ўзбекча). **13.30** Оммабоп классик куйлардан концерт. **15.15** Ёзувчи Ҳамид Ғулом ижодий портрети (ўзбекча). **16.10** Ёшлар учун музикала соат (ўзбекча). **16.50** «Правда» газетасининг обзори. **17.00** Ц. Франк. Соната ля мажор.

18.00 «Сайловдан сайловгача» деган эшиттириш (ўзбекча). **18.10** Ёш ижрочилар концерти (ўзбекча). **19.20** Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт (татарча). **20.00** «Ўзбекистон қурилишларида» радиожурнали (русча). **20.30** Саноат ходимлари учун концерт (русча). **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). **21.10** Концерт (ўзбекча). **21.40** Сиёсий билимлар радиоуниверситети. «Ижтимоий меҳнатнинг социалистик асосда уюштирилиши» мавзуида суҳбат (ўзбекча). **22.20** Қўшиқлар (ўзбекча). **22.40** В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар (ўзбекча). **23.15** «Мен қўшиқ шайдосиман». Адабий-музикали эшиттириш (ўзбекча).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.30 Куйлардан-куйларга. **9.15** Реклама ва эълонлар.

19.00 Ўзбекистон радио ва телевидениеси хор коллективининг концерти. **19.30** Озарбайжон эстрада артистлари концерти. **20.00** Я.Сабзанов ва А. Ҳамдамов қўшиқлари (тожикча). **20.30** Дони Зокиров. «Ҳамза» увертюраси. **20.50** «Ишонч». Очерк (русча). **21.00** Жаҳон прогрессив адабиёти. Грек шоири Тасос Ливадитис. **21.40** Москва. Миллионлар ленинча университети.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 «Музикали глобус» (русча). **14.30** А. Софронов. «Ўғиллларингизни асранг»: Халқ радио театрининг спектакли (русча).

16.00 Республика композиторларининг кантаталари.

Телевизор

27 февраль

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 Кўрсатишлар программаси.

Рус тилада: **18.00** Телевизион янгиликлар. **18.15** Кинофильм. **18.45** Ўн минут музика. **18.55** «Унинг вазифаси шунақа». Телефильм.

Ўзбек тилида: **19.15** Телевизион янгиликлар.

Рус тилида: **19.30** «Арена». Бадиий фильм. **21.05** «Ёшлик» студияси кўрсатади. Ёшлар учун ахлоқ темасида эшиттириш. **21.45** Санъат усталари. Ўзбекистон халқ артисти З. Муҳаммаджонов (ўзбек тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
«ДЎСТЛИК» ЭКРАНИ
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: **18.00** Октябрятлар устахонаси. **18.20** Спорт янгиликлари. **18.50** Телевизион янгиликлар. **19.00** «Биз В. И. Ленин номидаги заводда ишлаймиз». Бадиий ҳаваскорлар концерти.

20.00 Иқтисод актуал проблемалари. **20.30** Рангли телевидение программаси. **22.00** Баскетбол бўйича Европа чемпионлари кубоги. ЦСКА — «ЗАДАР» (Югославия). **23.30** «Вақт» информацион программаси. **00.15** «Эппи Нийбур» ҳалокати». Телевизион спектаклнинг биринчи қисми. **01.00** Москва эшиттиришларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: **20.00** «Майсеннинг қадимги Саксония чинниси» Ҳужжатли фильм.

Рус тилида: **20.30** «Қишлоқ ўқитувчиси». Бадиий фильм. **22.10** «Ватан ўз қаҳрамонлари билан мағрурланади». Ҳужжатли фильм. **22.20** Людмила Зыкина ва Иван Суржиков куйлайдилар.

28 февраль

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: **18.00** Болалар учун. «Мўъжизакор дон» деган кинофильм. **18.30** Телевизион янгиликлар. **18.45** Музикали эшиттириш. **19.55** Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: **20.00** Телевизион янгиликлар. **20.15** «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи». **21.15** Киноленинномa. «Ленин билан маслаҳатлашиб» **22.00** Қишлоқ хўжалик ходимлари учун. «Олтин водий» программаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

12.55 Кўрсатишлар программаси. **13.00** Телевизион янгиликлар. **13.15** Болалар учун. «Табиат мўъжизалари». **13.30** «Эртанги йўл». Телевизион ҳужжатли фильм. **14.40** Биатлон бўйича жаҳон биринчилиги мусобақалари. Польшадан олиб кўрсатилади.

19.45 Кўрсатишлар программаси. **19.50** Телевизион янгиликлар. **20.00** Кичик ёшдаги ўқувчилар учун. «Порла, юлдузча». **21.00** Концерт. **22.00** «Ватан». Телеочерк. **22.30** Конькида фигурали учиш бўйича жаҳон биринчилиги. **23.30** Янгиликлар эстафетаси. **00.15** Миниатюралар телевизион театри. **01.15** Волейбол бўйича СССР биринчилиги. ЦСКА — «РАДИОТЕХНИК» (Рига). **02.00** Лирик куйлардан концерт. **03.00** Фақат фактлар, кўрсатишлар программаси.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 27/II да **Трубадур**, 28/II да **Боғчасарой фонтани.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/II да **Бой ила хизматчи**, 28/II да **Аяжонларим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 27/II да **Кимга тўй, кимга аза**, 28/II да **Навоий Астрободда.**

Кино

27 ФЕВРАЛДА

Ака-ука Карамазовлар (3-серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кечқурун).

Ёшлик — бебошлик — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Бурилиш (1-залда), **Вена қизлари** (2-залда)—«ДРУЖБА» (кечқурун).

Хонимлар ва жаноблар — «ВОСТОК» «МОСКВА» (кечқурун)

Разведкачилар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун)

28 ФЕВРАЛДА

Ака-ука Карамазовлар (3-серия)— САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Ёшлик — бебошлик — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ НОМЛИ, «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Разведкачилар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Спартак (1 ва 2-серия)— «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Тошдаги достон (ўзбек тилида, 1 ва 2-серия)— НАВОИЙ НОМЛИ (кундуз соат 2 ва 5 да).

Улар ёнма-ён яшайдилар — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 ва кундуз 1 да).

Гражданлар диққатига!

Ленин ва Самарқанд кўчаларида хиёбон қурилиши муносабати билан

10-МАРШРУТДАГИ ТРОЛЛЕЙБУСЛАР

вақтинча Сулаймонова кўчаси бўйлаб Революция скверигача ва Вокзалгача қатнайди.

11-маршрутдаги троллейбуслар Кафанов, Пролетар кўчалари бўйлаб Революция скверигача қатнайди.

ТОШКЕНТ ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС БОШҚАРМАСИ.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

28 ФЕВРАЛДА

ШЕЪРИЯТ КЕЧАСИ

Кечада шоирлардан МИРТЕМИР, ҲАМИД ҒУЛОМ, ЗУЛЬФИЯ, МИРМУҲСИН, ЖУМАНИЁЗ ЖАББОРОВ;

Ўзбекистон ССР, Туркманистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти

Комилжон ОТАНИЁЗОВ;

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: БОТИР ЗОКИРОВ, КОММУНА ИСМОИЛОВА, МУҲАММАДЖОН МИРЗАЕВ, ҚУНДУЗ МИРКАРИМОВА;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: ҚУВОНДИҚ ИСКАНДАРОВ, ВИЛОЯТ ОҚИЛОВА;

Солистлар: ФАХРИДДИН УМАРОВ, МУҲАББАТ ШАМАЕВА, МАЛОҲАТ ДАДАБОЕВА, ОРИФХОН ҲОТАМОВ, ҲАКИМЖОН ФАЙЗИЕВ, ИЛЁС МАЛЛАЕВ, ДИЛБАР АБДУЛЛАЕВА, ШАВКАТ МИРЗАЕВ қатнашадилар.

Программани Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист МУҲСИН ҲАМИДОВ олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт залида кундуз соат 2 дан, район кассаларида соат 12 дан сотилади.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

1969 йил 12 март кундуз соат 2 да, Тошкент Давлат медицина институти педиатрия ва санитария-гигиена факультетларининг илмий совети мажлисида (морфология корпуси, 2-зал) медицина фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Т. Х. Обидова: «Дизентерия билан оғриган касаллар организмидаги руҳ микроэлементининг алмашинувига доир» деган темада;

О. Орипов: «Қирғизистон шароитида опий маҳсулотини йиғишда гигиеник ва токсикологик таъсирини бериш» деган темада;

12 март кундуз соат 2 да, Тошкент Давлат медицина институти даволаш ва стоматология факультетларининг илмий совети мажлисида (морфология корпуси, 1-зал) медицина фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

Р. А. Алимжонов: «Интубация, вена ва магнезиол орқали қилинадиган наркоз ва унинг алкоголь ҳам барбитурат билан бирга қўлланиши» деган темада;

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (К. Маркс кўчаси, 103-уй).

***

1969 йил 14 март кундуз соат 2 да, Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бериш бирлашган илмий совети мажлисида (Педагогическая кўчаси, 103-уй, 124-аудитория) психология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

М. Раҳмонова: «Таълим процессида ўқувчилар диққатининг барқарорлиги (1—2-синфлар)» деган темада;

П. Мусаев: «Ўзбек мактабларида СССР иқтисодий географиясини ўқитиш хусусиятлари (Ўзбекистон ССР мисолида)» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

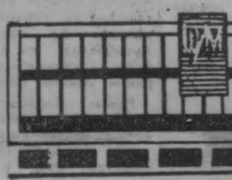

ХАЛҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР КУНИ—8 МАРТГА

ТОШКЕНТ МАРКАЗИЙ УНИВЕРСАЛ МАГАЗИНИДА

СОВҒАЛАР ВА СОВҒАЛИ ТЎПЛАМЛАР МАВЖУД:

ёдгорликлар, парфюмерия-косметика моллари, хотин-қизлар пардози буюмлари, устки трикотаж, ички кийимлар, пайпоқлар, галантерея моллари, пойафзаллар, газмоллар, донали тўқимачилик буюмлари, турли хил бош кийимлар, кўйлаклар, фотоаппаратлар, соатлар, пластмасса буюмлари.

Марказий универмаг эрталаб соат 10 дан кеч 9 гача, байрам олди кунлари—6—7 мартда эрталаб 10 дан кеч 10 гача ишлайди.

УНИВЕРМАГГА КИРИБ ЎТИШ ЁДИНГИЗДАН ЧИҚМАСИН

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ — 4 БЕТ. 27 ФЕВРАЛЬ, 1969 й.

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача. редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари шаҳар хўжалиги бўлимлари 33-29-42, адабиёт санъат ва маданият бўлими 33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари—33-29-70, фан ва олий ўқув юртлари иллюстрация бўлимлари 33-27-57, ахборот бўлими—33-65-57; эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

Индекс 64579.

НАШР № 2690

Р. 04155